

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien pyydystämistä, häirintää ja niiden johdannaisten hallussapitoa

Hakija

Markku Orell
Ekologian ja genetiikan yksikkö
Oulun yliopisto

Asia

Hakemus varpuslintujen pesinnän seurantaan, mittaamiseen, veri-, uloste- ja höyhennäytteiden ottamiseen, kuolleiden yksilöiden ja kuoriutumattomien munien keräämiseen ja hallussapitoon sekä veri-, uloste- ja höyhennäytteiden hallussapitoon Oulun, Kuusamon ja Posion tutkimusalueilla vuosina 2024–2028.

Hakemus

Lupaa haetaan seuraavien kolossa pesivien lintulajien populaatiobiologiseen tutkimukseen: talitiainen (*Parus major*), sinitäinen (*Cyanistes caeruleus*), hömötiainen (*Poecile montanus*), töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*) ja kirjosieppo (*Ficedula hypoleuca*). Lupaa haetaan vuosille 2024–2028. Hömötiainen on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN), töyhtötiainen vaarantuneeksi (VU) ja lapintiainen silmälläpidettäväksi (NT) lajiksi. Hömö- ja töyhtötiainen kaivavat itse vuosittain pesäkolonsa lahopötkkelöön. Muut lajit pesivät pääasiassa valmiissa koloissa tai pöntöissä. Hakemus koskee seuraavia toimia:

- 1) Pyydystää, merkitä ja mitata aikuisia lintuja sekä pesässä olevia poikasia.
- 2) Ottaa populaatiokohtaiset verinäytteet yhteensä 20–30 yksilöä/laji.
- 3) Ottaa höyhen- ja sulkanaytteet rengastettavista aikuisista ja poikasista.
- 4) Kerätä em. lajien kuoriutumattomat munat sekä kuolleet poikaset ja aikuiset.
- 5) Ottaa rengastuksen yhteydessä saadut poikasten ja aikuisten lintujen ulosteet talteen ravintoanalyseja varten.
- 6) Pitää näytteitä hallussa sijaintipaikkana Oulun yliopiston Ekologian ja genetiikan yksikkö.
- 7) Suojata luonnonkoloissa pesivien lintulajien pesiä petojen saalistukselta.

Populaatiot ovat Oulussa, Kuusamossa ja Posiolla sijaitsevilla tutkimusalueilla. Oulun tutkimusalueeseen sisältyy Natura-suojelualue Kummunlammit-Uikulanjärvi (FI1100404), jonne haetaan tutkimusta varten poikkeuslupaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta.

Lupaa haetaan tutkijoille Markku Orell, Seppo Rytönen, Markku Hukkanen, Emma Vaska, Veli-Matti Pakanen, Alina Niskanen, sekä tohtorikoulutettaville Coen Westerdunin ja Satu Kumpula, joilla kaikilla on tarvittava lintujen käsittelytaito ja kokemusta lintujen pesimäaineiston keräämisestä maastosta. Orell, Hukkanen ja Pakanen ovat kokeneita rengastajia, joilla on Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskusmuseon myöntämä rengastuslupa. Lisäksi lupaa haetaan tutkimusryhmässä pitkään työskennelleelle maastoapulaiselle Jussi Laukkalalle, sekä lapintiaisesta pro gradu-tutkielmaa tekeväälle Aapo Määtälle. Lupahakemus koskee myös myöhemmin ryhmään mahdollisesti liittyviä maastoavustajia (harjoittelua, projektityötä tai tutkielmaa tekevät opiskelijat). Kokeneet

työntekijät perehdyttävät tulokkaat havaintojen tekoon ja lintujen pesäpaikoilla työskentelyyn ennen kuin nämä aloittavat itsenäiset käynnit pesillä.

Taustaa

Tutkimus pyrkii rengastusaineiston avulla kuvaamaan populaatioekologian perusparametreja, kuten aikuisten ja poikasten kuolleisuutta sekä liikkumista pesäpaikkojen välillä. Pesistä kerätyn aineiston avulla saadaan tietoa mm. pesinnän ajoituksesta, pesinnän onnistumisesta, saalistuksesta ja poikastuotosta. Nämä ovat tärkeitä muuttujia populaatiotutkimuksissa ja lajien suojelussa.

Tutkimuksessa kerätään lintujen höyhenistä DNA-näytteitä, joiden avulla voidaan määrittää mm. poikasten sukupuoli. Tämä ei ole mahdollista koon tai minkään muun morfologisen piirteen perusteella. Myös aikuisilla hömö- ja töyhtömaisilla koiraiden ja naaraiden morfologisissa mitoissa on päällekkäisyyttä, joten sukupuoli määritetään DNA:n avulla rengastettaessa lintuja pesimääjän ulkopuolella (syystalvella talvehtimisen aloittava populaatio). Sukupuolen määrittämistä tarvitaan mm. selvitetäessä, ovatko aikuisten lintujen ja poikasten sukupuolijakautumat populaatiossa samanlaiset. Vinoutuneella sukupuolijakautumalla voi olla merkittäviä vaikutuksia populaation elinkykyyn. Tietoa yksilöiden sukupuolesta käytetään myös selvitetäessä immigraation ja emigraation merkitystä populaation kasvuun. Sukupuolten välillä voi olla eroja liikkumiskäyttäytymisessä, joten sukupuolten merkitys populaation kehityksen kannalta voi vaihdella.

DNA:n avulla voidaan tutkia myös populaatioiden geneettistä rakennetta. Taantuvien lajien populaatioiden elinkyvystä voidaan tehdä ennusteita geneettisen variaation määrän perusteella. Tarvittaessa tähän tarkoitukseen eristetään DNA:ta emojen ja poikasten siipilaskimoista otetuista verinäytteistä. Tähän on olemassa Hankelupalautakunnan lupa (ESAVI/12343/2020).

Rengastuksen yhteydessä saadaan linnuilta myös ulostenäytteitä, jotka tallennetaan ravintotutkimuksia varten. Lintujen käyttämä ravinto määritetään DNA-metakoodauksen avulla.

Tutkimuksessa pyritään myös vähentämään pesiin kohdistuvaa saalistusta. Käpytikka on merkittävä muna- ja poikaspesien saalistaja, joka pääsee helposti käsiksi etenkin lahopökökelöissä olevien pesien muniin tai poikasiin. Pesät suojataan minkkiverkolla siten, ettei tikka yllä verkon läpi rikkomaan pesäpökökelön seinää. Käytännön kokemuksen perusteella suoja toimii niin hyvin, että jo muninnan alkuvaiheessa suojatut pesät säästyvät saalistukselta. Pesien suojaaminen edistää suoraan lajien suojelua parantamalla poikastuottoa.

Hakemus on jatkoa vuosina 2018–2023 voimassa olleelle tutkimusluvalle VARELY/1008/2018.

Menetelmät

Maastotutkimusta tehdään vuosittain 15.4.–30.8. (pesinnän seuranta) ja 1.9.–31.3. (talvehtivan populaation merkintä) välisenä aikana. Pesiä ja reviiriä pitäviä lintuja etsitään huhtikuun puolivälistä lähtien (ajankohta hieman vaihtelee lajista ja kevään ajoittumisesta riippuen). Pesiä etsitään jo varhain keväällä hömö- ja töyhtömaisemien kaivaessa pesäkoloa. Muninnan aloitus luonnonkoloissa olevissa pesissä varmistetaan endoskoopin avulla ja tarvittaessa tekemällä kolon seinään pesän tasalle suljettava kurkistusluukku. Pesä suojataan minkkiverkolla naaraan aloitettua muninnan. Mikäli pesä löydetään haudontavaiheessa, se suojataan heti. Tällöin varmistetaan, että emo varmasti palaa pesään. Pesät, joissa muninta on alkanut, tarkistetaan vähintään viikon

välein kuoriutumiseen saakka. Jokaista pesää seurataan poikasten lähtöön (15–19 vrk ikäisenä) tai pesän tuhoutumiseen saakka.

Pesiviä emoja pyydetään pesältä lintuverkolla poikasten ollessa vähintään 10 vrk ikäisiä. Rengastuksen yhteydessä aikuisista linnuista ja poikasista mitataan niiden massa, siiven, pyrstön ja nilkan pituus sekä arvioidaan lihaskunto ja näkyvän ihonalaisen rasvan määrä. Linnut merkitään numeroiduin alumiinirenkain, aikuiset myös muovisin värirenkain. Linnun käsittely kestää noin 5–10 minuuttia, jonka jälkeen aikuiset vapautetaan välittömästi ja pesäpoikaset palautetaan takaisin pesään. Emot pääsevät halutessaan heti lämmittämään tai ruokkimaan niitä. Talvehtivaan populaatioon kuuluvia lintuja (hömö-, töyhtö-, tali- ja sinitiainen) pyydystetään lintuverkoilla Oulun tutkimusasemalle perustettavilla tilapäisillä ruokintapaikoilla.

Rengastuksen yhteydessä jokaiselta linnulta otetaan DNA-näyte irrottamalla n. kymmenen höyhentä rinnan ja selän alueelta tai vaihtoehtoisesti ottamalla täysikasvaisilta yksilöiltä yksi pyrstösulka. Taantuvien lajien populaatioiden elinkykyä koskevia geneettisen variaation määrään perustuvia ennusteita varten eristetään tarvittaessa DNA:ta emojen ja poikasten siipilaskimoista otetuista verinäytteistä. Ulostenäytteet saadaan poikasilta rengastuksen yhteydessä. Ulostenäytteet tallennetaan ravintotutkimuksia varten ja lintujen käyttämä ravinto (selkärangattomat eläimet) määritetään DNA-metaviivakoodauksen avulla.

Määräykset, joita hakemus koskee

Hakemus koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja lajeja. Lisäksi hömötiainen (*Poecile montanus*) ja töyhtötiainen (*Lophophanes cristatus*) ovat uhanalaisia lajeja.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutoaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsykliä kannalta tärkeillä alueilla. Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. tutkimus- ja opetustarkoituksessa. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden, niiden osien tai johdannaisten hallussapito, kuljetus, myynti ja vaihtaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan talitiaisten, sinitiaisten, hömötiäisten, töyhtötiäisten ja kirjosiippojen pesinnän seurantaan, kuolleiden yksilöiden ja kuoriutumattomien munien keräämiseen ja hallussapitoon sekä höyhen-, veri- ja ulostenäytteiden säilyttämiseen Oulun, Kuusamon ja Posion tutkimusalueille vuosina 2024–2028 alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa hakemuksen mukaisesti toimenpiteisiin on voimassa 31.12.2028 asti.
- 2 Tällä luvalla saa seurata hakemuksessa nimettyjen lintulajien pesintää, kerätä ja pitää hallussa kuolleita yksilöitä ja kuoriutumattomia munia, sekä suojata luonnonkoloissa olevia pesiä saalistukselta Oulun, Kuusamon ja Posion tutkimusalueilla.

- 3 Näytteitä saa säilyttää Oulun yliopistossa 31.12.2028 asti, jonka jälkeen ne tulee hävittää.
- 4 Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
- 5 Tutkimus tulee toteuttaa niin, ettei hakemuksessa mainittujen lajien tai muun rauhoitetun linnuston pesintä vaarannu. Mikäli toiminnan havaitaan aiheuttavan merkittävää haittaa, kuten riskin pesän hylkäämiselle, tulee tutkimustoimenpiteet keskeyttää.
- 6 Pesien verkottamisen yhteydessä on huolehdittava siitä, että emo palaa pesälle jatkamaan munintaa tai hautomista. Mikäli emon pesälle palaamista ei voida varmentaa, tulee verkko poistaa.
- 7 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä ja hallussapitopaikassa (esim. puhelimessa) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
- 8 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin. Hakijan tulee huolehtia, että tutkimushankkeella on Hankelupalautakunnan voimassa oleva hankelupa koko tutkimusajalle.
- 9 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 10 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista alueellisten ELY-keskusten kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 11 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/1354/2024 varustettuna. Raportista tulee ilmetä toimenpiteiden ajankohta ja paikka, käsiteltyjen lintujen määrä lajeittain, suojattujen pesien määrä, sekä havainnot ja arvio tutkimuksen vaikutuksista pesintään ja populaatiokokoon. Lisäksi tulee toimittaa yhteenveto tutkimuksen alustavista tuloksista lupakauden päätyttyä.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa. Lisäksi lintudirektiivin 10 artikla velvoittaa jäsenvaltioita edistämään luonnonvaraisten lintujen tutkimusta.

Hakemuksessa esitetyt toimenpiteet koskien lintujen mittaamista sekä höyhen-, veri-, ja ulostenäytteiden ottamista sisältyvät Luonnontieteellisen keskusmuseon myöntämään rengastuslupaun, eikä toimenpiteitä tästä syystä käsitellä tämän luvan yhteydessä.

Hakemuksen mukaiset populaatiobiologiset tutkimukset, joihin kuuluvat myös uhanalaisten lajien suojelubiologiset tutkimukset, ovat jatkuneet Oulussa 1960-luvun lopulta alkaen. Tutkimus edistää lajien suojelua antamalla tarkan kuvan populaatiokoon vaihtelusta ja sen taustalla olevista tekijöistä. Pesistä kerätyn aineiston avulla saadaan tietoa mm. pesinnän ajoituksesta, pesinnän onnistumisesta, saalistuksesta ja poikastuotosta, jotka ovat tärkeitä muuttujia populaatiotutkimuksissa ja lajien suojelussa.

Tutkimus tuottaa myös tarkkaa paikkatietoa pesien sijoittumisesta, jota voidaan hyödyntää suojelutoimiin liittyvissä kysymyksissä (esim. metsien ikärakenteen muuttuminen metsien käsittelyn seurauksena). DNA-näytteiden avulla voidaan selvittää yksilöllisiä piirteitä, joita ei muulla tavoin voida varmuudella määrittää. Esimerkiksi sukupuolen määrittäystä tarvitaan mm. selvitetessä, ovatko aikuisten lintujen ja poikasten sukupuolijakautumat populaatiossa samanlaiset. Vinoutuneella sukupuolijakaumalla voi olla merkittäviä vaikutuksia populaation elinkykyyn. Tietoa yksilöiden sukupuolesta käytetään avuksi myös selvitetessä immigraation ja emigraation merkitystä populaation kasvuun. Pesäsuojien avulla voidaan vähentää uhanalaisiin lajeihin kohdistuvaa saalistusta, mikä parantaa uhanalaisen lajin poikastuottoa.

Käytettävissä ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua, jolla vastaavaa tietoa olisi mahdollista kerätä. Luvan mukaiset toimenpiteet eivät heikennä lajien suojelutasoa, sillä toimenpiteissä lintuja ei vahingoiteta. Ehtojen mukaan toimenpiteet on lopetettava, mikäli lintujen havaitaan kärsivän niistä. Hakija on raportoinut aiemmista luvista asianmukaisesti. Hakijalla on Luonnontieteellisen keskusmuseon myöntämä rengastuslupa ja Hankelupalautakunnan myöntämä hankelupa (ESAVI/12343/2020).

Luvan mukaisten toimenpiteiden ei katsota heikentävän Kummunlammit-Uikulanjärvi (FI1100404) Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja, joten luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arviointia ei tarvita.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artiklat 1,10

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä. Tutkimuksessa seurattavien pesien suojaaminen tulee voida tehdä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa muninnan alettua.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Saija PorrAMO ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Metsähallitus kirjaamo@metsa.fi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Lapin ELY-keskus kirjaamo@lappi.ely-keskus.fi

Oulun poliisilaitos kirjaamo.oulu@poliisi.fi

Lapin poliisilaitos palaute.lappi@poliisi.fi

Oulu kirjaamo@ouka.fi

Kuusamo kirjaamo@kuusamo.fi

Posio info@posio.fi

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys pply@pply.fi

SLL Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri pohjois-pohjanmaa@sll.fi

Kuusamon Lintukerho ry martiskainenjarmo@gmail.com; jyrki.makela@kuusamo.fi

Keski-Pohjanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry juhani.hannila@kokkola.fi

mika.k.kumpulainen@gmail.com; Kari.koivumaki@kaktk.fi

Lapin lintutieteellinen yhdistys ry (LLY) info@lly.fi; puheenjohtaja@lly.fi

SLL Lapin luonnonsuojelupiiri ry lappi@sll.fi

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/1354/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
VARELY/1354/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Porramo Saija 03.05.2024 08:47

Ratkaisija Aalto Tapio 03.05.2024 09:15

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Telefax: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuiimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.